

MEZEI ÉVA

EMLÉKÉRE

Apám, anyám nem él. Nincsenek évek óta már. Örökségem már csak egy fél zsák gyűrt irat, receptek, kórházi zárójelentések, s minden bizonnyal azok a papírok is, melyekkel mindenféle kárpótlás után rohangászhatnék, ha ki merném nyitni a zsákot, ha meg merném szólítani a múltat, ha ki merném nyújtani a kezem azok után, akik elhagytak. Nem teszem. Nincs hozzá erőm. Elmentek, nincsenek. Nincsenek. Fölfogtam ésszel.

Mint ahogy azt is fölfogom, hogy **Ő sincs.** Mezei Éva meghalt. Pontosan hat éve, hogy októberben hazaérkeztem koplalós külföldi útjaim egyikéről, s alighogy beértem a városba, elért a hír, hogy most temették. Most, 1985 őszén.

Tisztességesen el sem sirattam. Biztosan rám szólt volna: „Nem bőgünk, drágám! Tessék dolgozni!”

Azt teszem. És most már talán, így hat év elmúltával is megpróbálok rá írásban emlékezni, aki életem egyik meghatározó személyisége volt.

Én voltam a vidéki, ő képviselte a fővárost. Én kamaszlány voltam, ő országos ügyeket intéző, villámló szemüvegű, apró, fekete asszony. Istenem, hogy tudtam félni tőle! Számomra ő maga volt a számonkérés, a minden energiákkal, szándékokkal való elszámoltatás nagyasszonya. A természetes felelősségvállalás mintaképe. Ő volt az, aki az amatőrszínjátszás, és később a drámapedagógia területén is számontartotta az országban jelentkező tehetségeket. Ő volt az, aki azóta már országosan ismert szakemberekre rámutatott: „Azt! Őt! Tessék vidékről felhozni, tessék taníttatni! Tessék neki teret adni!” Mindig, mindenütt ott volt, ahol szakmánkban történt valami. Vagy azért, hogy történjék valami. Elsősorban rendező volt, noha tanári diplomával is rendelkezett. Emlékezhetnek rá a legendássá lett "Universitas" hajdani tagjai, vidéki és pesti színházak színészei, a szinkronstúdióban megforduló sok ember, s emlékezhetünk mi, akik a pedagógia oldaláról jöttünk.

1969-ben ő járt először drámapedagógiai gyűjtőúton külföldön, ő hozta az első híreket Angliából. Jártam ki hozzá a Bogáncs utcai iskolába, hospitálni, aztán ő jött hozzám, hogy nézze, azt csinálom-e, amire ő is bölintani tud.

Sose pénzért dolgozott. Fölfoghatatlan mennyiségű energiákat tudott magáénak. Ha jnalban kelt, későn feküdt. Igazi napszakjának a reggelt vallotta.

Tanítványi státuszomat mindig megőriztem mellette, épp úgy, mint Debreczeni Tibor mellett. Igyekeztem nem vitatkozni, ha nem volt muszáj. És általában nem volt muszáj. Ahogy telt az idő, valami furcsa, humorral telített, szemérmes asszonybarátság szövődött köztünk, melyben az anyasággal, s a női léttel járó mindenféle fájdalmak is megjelentek, mint röptető vagy lehúzó földi erők.

Be kell vallanom, nem mértem még föl, mi mindent kaptam tőle. Remélem, lányai, Juli és Kati megajándékoznak bennünket az ő egész szakmai munkásságának feldolgozásával.

De azoknak mondom, akik nem ismerték őt: sajnálhatjátok! Bár meglehet, hogy szúrós tekintetétől ti is gyomorgörcsöt kaptatok volna időnként, ripakodós telefonjaitól kivert volna benneteket a verejték, különösen, ha ő gondolta volna magát egyik napról a másikra, csak Ti ballagtatok volna vidéki eszetekké lassabban az ő tüneményes észjárásának nyomában; mégis mondom, — sajnálhatjátok!

A legjobb az volt, ha megnevettettem őt. Ilyenkor oldódott az a rettentő feszültség, amelyben általában élt és dolgozott. És olykori dicséretei bizony fölérték egy lovaggá avatással. Ritkán dicsért. Fegyelmélettséget követelt mindenkitől, elsősorban saját magától.

Tanítás közben érte a halál. Hirtelen agyergörcs után, pár óra múltán elment közülünk. Ránk hagyta a Gyerekjátékszín emléket, — azóta sincs olyan stílusban játszó amatőr közösség. Ránk hagyta a drámapedagógia ügyét. Most lenne pedig elemében, most, ebben a megváltozott világban. Azóta már bizonyára szigorúan végigmérte az elébe siető angyalokat, s intézkedett, ha szükségét érezte fönt a rendcsinálásnak.

Még talán évekig nem tudom megszerezni annak a „zsák”-nak a tartalmát, amit ő hagyott rám. Jó lenne, ha rám szólna újra: „Nem bőgünk, drágám. Tessék dolgozni!”

Gabnai Katalin